

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญา หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง พระอภัยมณี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
  - 1.1 คุณภาพผู้เรียน
  - 1.2 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
  - 1.3 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้
  - 1.4 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง
2. หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนโพนงามศึกษา พุทธศักราช 2553
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
  - 2.1 วิสัยทัศน์ของหลักสูตร
  - 2.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์
  - 2.3 คำอธิบายรายวิชาภาษาไทย
  - 2.4 หน่วยการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย
  - 2.5 จุดประสงค์การเรียนรู้
3. ทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญา
  - 3.1 แนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญา (Constructionism)
  - 3.2 การประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญา (Constructionism) ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
4. แผนการจัดการเรียนรู้
  - 4.1 ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้
  - 4.2 การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
  - 4.3 รูปแบบการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
  - 4.4 ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
  - 5.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
  - 5.2 การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
  - 5.3 การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
6. ความพึงพอใจ
  - 6.1 ความหมายของความพึงพอใจ
  - 6.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ
  - 6.3 การวัดระดับความพึงพอใจ
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 7.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

1. คุณภาพผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้กล่าวถึงคุณภาพของผู้เรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 6-58)

1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง เข้าใจความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย จับใจความสำคัญและรายละเอียดของสิ่งที่อ่าน แสดงความคิดเห็นและข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด ย่อความ เขียนรายงานจาก สิ่งที่อ่านได้ วิเคราะห์ วิวิจารณ์ อย่างมีเหตุผล ลำดับความอย่างมีขั้นตอนและความเป็นไปได้ของเรื่องที่อ่าน รวมทั้งประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน

2. เขียนสื่อสารด้วยลายมือที่อ่านง่ายชัดเจน ใช้ถ้อยคำได้ถูกต้อง เหมาะสมตามระดับภาษาเขียนคำขวัญ คำคม คำอวยพรในโอกาสต่าง ๆ โฆษณา คติพจน์ สุนทรพจน์ ชิวประวัติ อัดชีวประวัติและประสพการณ์ต่าง ๆ เขียนย่อความ จดหมายกิจธุระ แบบกรอกสมัครงาน เขียนวิเคราะห์ วิวิจารณ์ และแสดงความรู้ความคิดหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผลตลอดจนเขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าและเขียนโครงการ

3. พุดแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิจารณ์ ประเมินสิ่งที่ได้จากการฟัง และดู นำข้อคิดไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน พุดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ มีศิลปะในการพูด พุดในโอกาสต่าง ๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และพุดโน้มน้าวอย่างมีเหตุผลน่าเชื่อถือ รวมทั้งมีมารยาทในการฟัง ดู และพุด

4. เข้าใจและใช้คำราชาศัพท์ คำบาลีสันสกฤต คำภาษาต่างประเทศอื่น ๆ คำทับศัพท์ และศัพท์บัญญัติในภาษาไทย วิเคราะห์ความแตกต่างในภาษาพูด ภาษาเขียน โครงสร้างของประโยครวม ประโยคซ้อน ลักษณะภาษาที่เป็นทางการ กึ่งทางการและไม่เป็นทางการ และแต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ กาพย์ และโคลงสี่สุภาพ

5. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน วิเคราะห์ตัวละครสำคัญ วิถีชีวิตไทย และคุณค่าที่ได้รับจากวรรณคดีวรรณกรรมและบทอาขยาน พร้อมทั้งสรุปความรู้ข้อคิดเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

2. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบเพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรม และข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคมแสวงหาความรู้ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสมและมีคุณธรรม

3. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กำหนดสาระการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ ไว้ดังนี้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

4. ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง

ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางไว้ ผู้วิจัยขอนำเสนอเฉพาะมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดังตาราง 1

ตาราง 1 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ท 1.1 ม.3/1 อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องและเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน	การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง เช่น กลอน การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ เช่น วรรณคดีในบทเรียน
ท 1.1 ม.3/4 อ่านเรื่องต่าง ๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิดผังความคิดบันทึก ข้อความ และรายงาน	การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ เช่น วรรณคดีในบทเรียน
ท 2.1 ม.3/7 เขียนวิเคราะห์ วิจัย และแสดงความรู้ ความคิดเห็น หรือโต้แย้งในเรื่องต่าง ๆ	การเขียนวิเคราะห์ วิจัย และแสดงความรู้ ความคิดเห็น หรือโต้แย้งจากสื่อต่าง ๆ
ท 5.1 ม.3/1 สรุปเนื้อหาวรรณคดี วรรณกรรมและวรรณกรรมท้องถิ่นในระดับที่ยากยิ่งขึ้น	วรรณคดี วรรณกรรม และวรรณกรรมท้องถิ่นเกี่ยวกับบันเทิงคดี
ท 5.1 ม.3/2 วิเคราะห์วิถีไทยและคุณค่าจากวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน	การวิเคราะห์วิถีไทย และคุณค่าจากวรรณคดีและวรรณกรรม
ท 5.1 ม.3/3 สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	การวิเคราะห์วิถีไทย และคุณค่าจากวรรณคดีและวรรณกรรม

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ (2552, หน้า 19-58)

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนโพนงามศึกษา พุทธศักราช 2553

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

โรงเรียนโพนงามศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ได้กำหนดหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไว้ดังนี้ (โรงเรียนโพนงามศึกษา, 2553, หน้า 6-8)

1. วิสัยทัศน์ของหลักสูตร

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนโพนงามศึกษา พุทธศักราช 2553 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นบุคคลที่มีความสมดุลทั้งทางร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้พัฒนาตนเอง ได้เต็มตามศักยภาพ

2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนโพนงามศึกษา พุทธศักราช 2553 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

2.1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ ดำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย ศรัทธา ยึดมั่นในศาสนา และเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ผู้ที่รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ คือ ผู้ที่มีลักษณะ ซึ่งแสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ มีความสามัคคีปรองดอง ภูมิใจ เชิดชูความเป็นชาติไทย ปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ และแสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

2.2 ซื่อสัตย์สุจริต

ซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงถึงการยึดมั่นในความถูกต้องประพฤติ ตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองและผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา ใจ ผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต คือ ผู้ที่ประพฤติตรงตามความเป็นจริงทั้งทางกายวาจา ใจ

และยึดหลักความจริง ความถูกต้องในการดำเนินชีวิต มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด

2.3 มีวินัย

มีวินัย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคมผู้ที่มีวินัย คือ ผู้ที่ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคมเป็นปกติวิสัย ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

2.4 ใฝ่เรียนรู้

ใฝ่เรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียน แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ผู้ที่ใฝ่เรียนรู้ คือ ผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียน และเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม บันทึกความรู้ วิเคราะห์ สรุป เป็นองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอด เผยแพร่ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2.5 อยู่อย่างพอเพียง

อยู่อย่างพอเพียง หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขที่อยู่อย่างพอเพียง คือ ผู้ที่ดำเนินชีวิตอย่างประมาณตน มีเหตุผล รอบคอบ ระมัดระวัง อยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความรับผิดชอบ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ มีการวางแผนป้องกันความเสี่ยงและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

2.6 มุ่งมั่นในการทำงาน

มุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจและรับผิดชอบในการทำหน้าที่การงาน ด้วยความเพียรพยายาม อุตุนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย ผู้ที่มุ่งมั่นในการทำงาน คือ ผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเพียรพยายาม หุ่เมเทกกำลังกาย กำลังใจ ในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วง ตามเป้าหมายที่กำหนดด้วยความรับผิดชอบ และมีความภาคภูมิใจในผลงาน

2.7 รักความเป็นไทย

รักความเป็นไทย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ร่วมอนุรักษ์ สืบทอดภูมิปัญญาไทยขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรม ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมผู้ที่รักความเป็นไทย คือ ผู้ที่มีความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ชื่นชม มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สืบทอด เผยแพร่ภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมไทย มีความกตัญญูตักเตือนให้ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารอย่างถูกต้องเหมาะสม

2.8 มีจิตสาธารณะ

มีจิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคม ด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น โดยไม่หวังผลตอบแทนผู้ที่มิมีจิตสาธารณะ คือ ผู้ที่มีลักษณะเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม เข้าใจ เห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้วยร่างกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดในชุมชน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

3. คำอธิบายรายวิชาภาษาไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รายวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เวลา 60 ชั่วโมง จำนวน 1.5 หน่วยกิต ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560

ศึกษาหลักการวิเคราะห์ วิเคราะห์ ความสมเหตุสมผลของเรื่องที่อ่าน แสดงความคิดเห็น ตีความ ประเมินคุณค่าแนวคิดที่ได้จากการอ่านงานเขียน เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต เขียนวิเคราะห์แสดงความรู้ความคิดเห็น สรุปความรู้ ข้อคิดจากการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรม เพื่อนำไปใช้ประยุกต์ในชีวิตประจำวัน ท่องจำและบอกคุณค่า บทอาขยานและบทร้อยกรองตามความสนใจและนำไปใช้อ้างอิง

โดยใช้กระบวนการทางภาษา กระบวนการกลุ่มจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความคิด ให้รู้วิธีการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ วางแผน คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ ประเมินผล ฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี สามารถสร้างองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

มีคุณธรรม จริยธรรม และมีมารยาทในการใช้ภาษา เป็นผู้มีความ
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีมารยาทในการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด
เห็นคุณค่าภาษาไทยซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาติ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย
ใฝ่เรียนรู้อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทยและมีจิตสาธารณะเพื่อให้
เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ภาคภูมิใจในภาษาไทย และรักษาไว้เป็นสมบัติของชาติ

4. หน่วยการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
เวลา 60 ชั่วโมง จำนวน 1.5 หน่วยกิต ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560

ตาราง 2 หน่วยการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560

หน่วยที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	จำนวนชั่วโมง
1	ภาษาในวรรณคดีไทย 1. ไวยากรณ์ 2. ภาพพจน์ 3. รสวรรณคดี 4. การท่องเที่ยวอาชยาน	ท 1.1 ม.3/2 ม.3/3 ม.3/5 ท 2.1 ม.3/1 ท 5.1 ม.3/4	14
2	พระอภัยมณี 1. การอ่านออกเสียงบทหรือกรอง ประเภท กลอนสุภาพ 2. การถอดความจากคำประพันธ์ประเภท กลอนสุภาพ 3. การเขียนวิเคราะห์ วิจารณ์ และแสดง ความคิดเห็น 4. การเขียนวิเคราะห์วิถีไทย และคุณค่า จากวรรณคดี 5. การเขียนสรุปความรู้และข้อคิดจาก วรรณคดี	ท 1.1 ม.3/1 ม.3/4 ท 2.1 ม.3/7 ท 5.1 ม.3/1 ม.3/2 ม.3/3	15
สอบกลางภาค			1

ตาราง 2 (ต่อ)

หน่วยที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	จำนวนชั่วโมง
3	อิศรญาณภายิต 1. การอ่านออกเสียงบทร้อยกรองประเภท กลอนสุภาพ 2. การเขียนสุนทรพจน์ 3. การสรุปเนื้อหาจากวรรณคดี 4. การวิเคราะห์วิถีไทยและคุณค่า จากวรรณคดี 5. การสรุปความรู้และข้อคิดจากวรรณคดี	ท 1.1 ม.3/1 ม.3/6 ม.3/8 ม.3/9 ท 2.1 ม.3/2 ท 5.1 ม.3/1 ม.3/2 ม.3/3	15
4	บทพากย์เอราวัณ 1. การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง ประเภท กาพย์ฉับ 16 2. การอ่านจับใจความประเภทกาพย์ฉับ 16 3. การวิเคราะห์วิถีไทยและคุณค่าจาก วรรณคดี 4. การสรุปความรู้และข้อคิดจากวรรณคดี	ท 1.1 ม.3/1 ม.3/3 ท 3.1 ม.3/3 ท 4.1 ม.3/6 ท 5.1 ม.3/1 ม.3/2 ม.3/3	14
สอบปลายภาค			1
รวม			60

6. จุดประสงค์การเรียนรู้

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้จุดประสงค์การเรียนรู้ รายวิชาภาษาไทย (ท 23102) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ดังนี้

- 6.1 มีความรู้ความเข้าใจคำประพันธ์ไทย
- 6.2 มีความรู้ความเข้าใจภาษาวรรณศิลป์
- 6.3 สามารถท่องบทอาขยานที่กำหนดให้ได้
- 6.4 สามารถอ่านออกเสียงกลอนสุภาพ เรื่อง พระอภัยมณี ได้
- 6.5 สามารถถอดความคำประพันธ์ เรื่อง พระอภัยมณี ได้
- 6.6 สามารถวิเคราะห์ วิจารณ์ และแสดงความคิดเห็นได้ในรูปแบบ

แผนผังความคิดได้

- 6.7 สามารถวิเคราะห์คุณค่าด้านสังคมและสะท้อนวิถีไทย
และนำเสนอในรูปแบบ Power Point ได้
- 6.8 สามารถสรุปความรู้และข้อคิดที่ได้จากเรื่องไปทำหนังสือเล่มเล็ก
ได้
- 6.9 สามารถอ่านออกเสียงบทร้อยกรองจาก เรื่อง อิศรญาณภาพิตได้
- 6.10 สามารถเขียนสุนทรพจน์ได้
- 6.11 สามารถสรุปเนื้อหาจาก เรื่อง อิศรญาณภาพิตได้
- 6.12 สามารถวิเคราะห์วิถีไทยและคุณค่าจาก เรื่อง อิศรญาณภาพิตได้
- 6.13 สามารถสรุปความรู้และข้อคิดที่ได้จาก เรื่อง อิศรญาณภาพิตได้
- 6.14 สามารถอ่านออกเสียงกาพย์ฉบัง 16 ได้
- 6.15 สามารถอ่านจับใจความกาพย์ฉบัง 16 ได้
- 6.16 สามารถวิเคราะห์ วิจารณ์ และแสดงความคิดเห็นได้
- 6.17 สามารถวิเคราะห์วิถีไทยและคุณค่าจาก เรื่อง บทพากย์เอราวัณได้
- 6.18 สามารถสรุปความรู้และข้อคิดที่ได้จาก เรื่อง บทพากย์เอราวัณได้

จากการศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษา พุทธศักราช 2551
และหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2553 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียน
โพรงามศึกษา สรุปได้ว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เป็นกลุ่มสาระที่สามารถประยุกต์
เนื้อหาวิชาให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์ และการ
ประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนจากประสบการณ์
จริง และฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน เกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรค์ด้วยปัญญา
ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง พระอภัยมณี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้มาตรฐาน
การเรียนรู้ที่ ท 1.1 ตัวชี้วัดข้อที่ 1 มาตรฐานการเรียนรู้ที่ ท 2.1 ตัวชี้วัดข้อที่ 7
และมาตรฐานการเรียนรู้ที่ ท 5.1 ตัวชี้วัดข้อที่ 1, 2, 3

ทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญา

1. แนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญา (Constructionism)

ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้และการประยุกต์ใช้ทฤษฎีในการเรียนการสอน มาจากศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (ทิศนา ขัมมณี, 2558, หน้า 96) ดังนี้

ทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญา (Constructionism) เป็นทฤษฎีที่มีพื้นฐาน มาจากทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget ผู้พัฒนาทฤษฎีนี้ คือ Seymour Papert แห่ง Massachusetts Institute of Technology ซึ่ง Papert ได้มีโอกาสร่วมงานกับ Piaget และได้พัฒนาทฤษฎีนี้ขึ้นมาใช้ในวงการการศึกษา

แนวคิดของทฤษฎีนี้ คือ การเรียนรู้ที่ดีเกิดจากการสร้างพลังความรู้ ในตนเองและด้วยตนเองของผู้เรียน หากผู้เรียนมีโอกาสได้สร้างความคิดและนำความคิด ของตนเอง ไปสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยอาศัยสื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสม จะทำให้เห็น ความคิดนั้นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน และเมื่อผู้เรียนสร้างสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นมาในโลก ก็หมายถึง การสร้างความรู้ขึ้นในตนเองนั่นเอง ความรู้ที่ผู้เรียนสร้างขึ้นในตนเองนี้ จะมีความหมายต่อ ผู้เรียน จะอยู่คงทน ผู้เรียนจะไม่ลืมง่าย และจะเป็นฐานให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ใหม่ ต่อไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

เนื่องจากทฤษฎี “Constructionism” และ “Constructivism” มีรากฐาน มาจากทฤษฎีเดียวกัน แนวคิดหลักจึงเหมือนกัน จะมีความแตกต่างไปบ้างก็ตรงรูปแบบ การปฏิบัติ ซึ่ง “Constructionism” จะมีเอกลักษณ์ของตนในด้านการใช้สื่อ เทคโนโลยี วัสดุ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เหมาะสมในการให้ผู้เรียนสาระการเรียนรู้และผลงานต่าง ๆ ด้วยตนเองเพเพอร์ทและคณะวิจัยแห่ง M.I.T. (บุปผชาติ ทัพพิกรณ์, 2541, หน้า 1-7) ได้ออกแบบวัสดุและการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ได้ดี รวมทั้งได้นำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้เป็นเครื่องมือในการให้ผู้เรียนได้มีโอกาส สร้างความรู้ในการเรียนวิชาต่าง ๆ โดยเฉพาะวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เพเพอร์ท และคณะ ได้ออกแบบสร้างโปรแกรมคอมพิวเตอร์โลโก้ขึ้น เพื่อให้เด็กใช้คณิตศาสตร์ ในการสร้างรูปภาพ ภาพเคลื่อนไหว ดนตรี เกม ฯลฯ และได้พัฒนา “LEGO TC Logo” ซึ่งเชื่อมโยงภาษาโลโก้กับเลโก้ ซึ่งเป็นของเล่นที่มีลักษณะเป็นชิ้นส่วนที่สามารถนำมาต่อกันเป็นรูปต่าง ๆ กับการฝึกคิด การฝึกแก้ปัญหา และฝึกความอดทน นอกจากนั้นผู้เรียน ยังเรียนรู้การบูรณาการความรู้ในหลาย ๆ ด้าน ทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์ สุนทรียศาสตร์

สถาปัตยกรรมศาสตร์ และศิลปศาสตร์ ให้เป็นประโยชน์ต่อการสร้างสรรค์ผลงาน นอกจากนั้น เพเพอร์ท และคณะ ยังได้พัฒนาโปรแกรม “micro-worlds” “robot design” รวมทั้งสถานการณ์จำลองด้วยคอมพิวเตอร์อื่น ๆ ขึ้นใช้ในการสอนอีกด้วย

อย่างไรก็ตามสำหรับผู้เรียนที่ยังไม่มีสื่อดังกล่าวใช้ เพเพอร์ท กล่าวว่า สื่อธรรมชาติและวัสดุทางศิลปะส่วนมากสามารถนำมาใช้เป็นวัสดุในการสร้างความรู้ได้ดีเช่นกัน เช่น กระดาษ กระดาษแข็ง ดินเหนียว ไม้ โลหะ พลาสติก สบู่ และของเหลือใช้ต่าง ๆ

แม้ว่าผู้เรียนจะมีวัสดุที่เหมาะสมสำหรับการสร้างความรู้ได้ดีแล้วก็ตาม แต่ก็อาจไม่เพียงพอสำหรับการเรียนรู้ที่ดี สิ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญมากอีกประการหนึ่งก็คือ บรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ดี ซึ่งควรมีส่วนประกอบ 3 ประการ คือ

1. เป็นบรรยากาศที่มีทางเลือกหลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกตามความสนใจ เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีความชอบและความสนใจไม่เหมือนกัน การมีทางเลือกที่หลากหลายหรือการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำในสิ่งที่สนใจจะทำให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการคิดการทำและการเรียนรู้ต่อไป

2. เป็นสภาพแวดล้อมที่มีความแตกต่างกันอันจะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างความรู้ เช่น มีกลุ่มคนที่มีความถนัด ความสามารถ และประสบการณ์แตกต่างกัน ซึ่งจะเอื้อให้มีการช่วยเหลือกันและกัน การสร้างสรรค์ผลงานและความรู้ รวมทั้งการพัฒนาทักษะทางสังคมด้วย

3. เป็นบรรยากาศที่มีความเป็นมิตร เป็นกันเอง บรรยากาศที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย สบายใจ จะเอื้อให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีความสุข

การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้ด้วยตนเองนี้จะประสบผลสำเร็จได้มากน้อยเพียงใด มักขึ้นกับบทบาทของครู ครูจำเป็นต้องเปลี่ยนบทบาทของตนเองให้สอดคล้องกับแนวคิด ครูจะต้องทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ให้คำปรึกษาชี้แนะแก่ผู้เรียน เกื้อหนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญในด้านการประเมินผล การเรียนรู้จำเป็นต้องมีการประเมินทั้งทางด้านผลงาน (product) และกระบวนการ (process) ซึ่งสามารถใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การประเมินตนเอง การประเมินโดยครู และเพื่อน การสังเกตการประเมินโดยใช้แฟ้มผลงาน เป็นต้น

ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน (Constructionism) นี้ มีผู้นำมาใช้ในประเทศไทยเมื่อไม่นานนี้ บุคคลสำคัญท่านหนึ่งเป็นผู้นำแนวคิดนี้มาใช้ได้อย่างจริงจังเป็นรูปธรรม ก็คือ ศาสตราจารย์ ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช ผู้บังคับการวชิราวุธวิทยาลัย ท่านให้ชื่อทฤษฎีนี้ไว้หลายชื่อ เช่น ทฤษฎี “คิดเอง-ทำเอง” “คิดเอง-สร้างเอง” และ “ทำไป-เรียนไป” และได้นำทฤษฎีนี้มาศึกษาวิจัยและใช้ในการเรียนการสอนของวชิราวุธวิทยาลัยมาประมาณ 2 ปีแล้ว ปรากฏว่าได้ผลเป็นที่น่าสนใจมาก (ทีศนา แชมมณี, 2554, หน้า 96-98)

2. การประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญา

(Constructionism) ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

เมื่อปีพุทธศักราช 2539 Professor Seymour Papert ได้เดินทางเข้ามาในประเทศไทย และได้ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักวิชาการและผู้บริหารการศึกษา ได้เสนอแนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญา (Constructionism) มาใช้ในประเทศไทย 3 ประการ คือ (ไพโรจน์ ชินศิริประภา, 2550, หน้า 25-26)

1. ควรจัดตั้งศูนย์การศึกษาการพัฒนาการศึกษา เพื่อทำหน้าที่เสนอความคิดเห็นและจัดเวทีอภิปรายในเรื่องที่เป็นพื้นฐานสำคัญของการศึกษาไทย
2. ควรพัฒนาโครงการนำร่องเพื่อเป็นตัวอย่างการดำเนินงาน
3. ประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนได้เรียนรู้และเตรียมตัวรับรูปแบบการศึกษาที่แตกต่างไปจากปัจจุบันเพื่อลดการต่อต้านการเปลี่ยนแปลง

จึงได้มีการเริ่มใช้ทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญากันอย่างจริงจังในประเทศไทยโครงการประภาคารทางปัญญา (Lighthouse project) โดยมูลนิธิศึกษาพัฒนา ซึ่งเป็นโครงการนำร่องทางเลือกใหม่ของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นนักคิด นักสำรวจ นักทดลอง และใช้เทคโนโลยี เพื่อแสดงความคิดและสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ และยังเป็นการพยายามเพื่อแก้ไขสิ่งที่เป็นจุดอ่อนของการศึกษาในปัจจุบันให้ดียิ่งขึ้นไป

มูลนิธิศึกษาพัฒนา (2554) กล่าวถึง การสร้างโอกาสให้กับผู้เรียน เกิดการสร้างสรรคตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรคด้วยปัญญา จำเป็นต้องประกอบด้วย สิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ (Learning environment) หรือบริบททางสังคม ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความรู้ ซึ่งมีประเด็นหลัก 3 ประเด็น คือ

1. ทางเลือก (Choice) การเรียนรู้จะเกิดขึ้นอย่างมีพลัง เมื่อผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างผลผลิตที่มีความหมายต่อตนเอง ไม่มีใครสามารถสั่งการได้ว่าอะไรที่จะมีความหมายสำหรับคนอื่น ผู้เรียนควรมีทางเลือกในการสร้างที่จะริเริ่มงานของตนเอง ยิ่งผู้เรียนมีทางเลือกมากเท่าใด เขาก็จะใส่ใจและชอบที่จะคิดค้นงานของเขาต่อไปมากเท่านั้น องค์ประกอบที่สำคัญของแต่ละบุคคลและสิ่งที่เขาสนใจ จะทำให้ประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่มีความหมาย มีความลึกซึ้ง อยู่ได้นานและก่อให้เกิดการเชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับความรู้เดิมที่มีอยู่แล้วมากยิ่งขึ้น ซึ่ง Piaget เรียกสิ่งนี้ว่าการกลืนกลายความรู้ (Assimilation of knowledge)

2. ความหลากหลาย (Diversity) สามารถจำแนกได้เป็น ความหลากหลายด้านทักษะและความหลากหลายด้านรูปแบบ

2.1 ความหลากหลายด้านทักษะ (Diversity of skills) ที่มีทักษะแตกต่างกันในหลายระดับ เริ่มจากผู้ที่ไม่รู้ไปจนถึงผู้เชี่ยวชาญมาร่วมงานกัน ในบางครั้งยังหมายถึงการที่มีผู้เรียนอายุแตกต่างกันมาเรียนในชั้นเดียวกันด้วย ผู้เรียนที่มีประสบการณ์น้อยกว่า จะสามารถเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ และร่วมทำงานกับผู้อื่นที่มีทักษะของตัวเอง เพื่อไปช่วยเหลือ แลกเปลี่ยน หรืออธิบายให้กับผู้อื่น ความสามารถนี้จะช่วยให้เกิดจินตนาการที่สร้างสรรค์กับทุกคน มีการหยิบยืมความคิดก่อให้เกิดการสร้างความรู้ใหม่ที่หลากหลายได้

2.2 ความหลากหลายด้านรูปแบบ (Diversity of style) ในการสร้างสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นนั้นไม่ได้มีเพียงคนเดียวที่มีวิธีการทำที่ถูกต้องเท่านั้น บางคนอาจชอบที่จะวางแผนอย่างดีก่อนแล้วจึงลงมือทำตามแผนนั้น อาจมีการปรับปรุงแผนในขณะที่ทำ ขณะที่บางคนอาจชอบทำงานโดยไม่มีแผนการทำงานมาก่อน แต่ต้องการที่จะ “โต้ตอบ” (Dialog) เกี่ยวกับการสร้างของเขา โดยการลงมือทำทันทีแล้วหยุดมองสิ่งที่เขาสร้างขึ้นเพื่อตัดสินใจว่าควรแก้ไขปรับปรุงหรือทำอะไรต่อไป เรียกคนกลุ่มนี้ว่าคนที่ทำงานโดยไม่ยึดแบบแผนตายตัว (Tinkerers) ซึ่งคนทั้งสองกลุ่มนี้ ถือว่ามีความสำคัญเท่ากัน ต้องให้อิสระ และการยอมรับนับถือในวิธีการทำงานอย่างเท่าเทียมกัน

3. ความเป็นกัลยาณมิตร (Congeniality) การสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่สนุกสนานสบาย และมีความเป็นมิตรระหว่างครูกับผู้เรียน จะทำให้ผู้เรียนรู้สึกเป็นอิสระ ไม่รู้สึกอึดอัดหรือกดดัน จะช่วยให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

จริญญา ไศลบาท (2554, หน้า 49–50) ได้นำแนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรค์ด้วยปัญญา (Constructionism) มาพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านเขาหิน ตามทฤษฎีการสร้างสรรค์ด้วยปัญญา โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรค์ด้วยปัญญา (Constructionism) 8 ขั้นตอน หรือ Learning by Doing ตามทฤษฎีการสร้างสรรค์ด้วยปัญญา คือ การเรียนรู้จากการได้ปฏิบัติจริง มีดังนี้

1. เริ่มจากสิ่งที่น่าสนใจ จัดกลุ่มเด็กที่ทำโครงการคล้าย ๆ กัน ให้อยู่กลุ่มเดียวกัน
2. การวางแผนแทรก ศิลป์ วิทยุ คณิต และภาษาในกิจกรรมโดยครู ครูศึกษาหัวข้อเชื่อมโยงความรู้ที่เกี่ยวข้อง หัวข้อสำคัญที่ขาดไม่ได้ และหัวข้อที่จำเป็นต้องรู้ เป็นความรู้เสริมวางแผนบูรณาการทั้งแผนกวิชาทั้งทางวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์ ลงในโครงการของนักเรียนและหาวิทยากรที่เหมาะสมและมีความเชี่ยวชาญในโครงการนั้น ๆ เพื่อมาให้ข้อมูลแก่นักเรียน
3. วางแผนร่วมกับผู้เรียน ครูจะนำเสนอสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ และสอบถามผู้เรียนในสิ่งที่อยากรู้ ภายในหัวข้อโครงการที่ผู้เรียนสนใจ ครูจะสร้างแรงบันดาลใจให้นักเรียนในการเรียนรู้กิจกรรมที่จะช่วยเชื่อมโยงหัวข้อความรู้ต่าง ๆ
4. เรียนรู้ด้วยการลงมือทำจริง ได้แก่ หาข้อมูล ทดลอง สร้างชิ้นงาน จากนั้นไปพบปะกับผู้เชี่ยวชาญโดยตรง และสุดท้ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้
5. สรุปความรู้และเก็บบันทึกผลงาน ในรูปแบบของสิ่งพิมพ์ พอร์ตโฟลิโอ และแผนที่ความคิด
6. นำเสนอผลงาน จัดเตรียมพิธีเช่นเตชั่นผลงานการเรียนรู้ นำเสนอสิ่งที่ได้เรียนรู้ให้กับผู้ปกครองและผู้สนใจ ด้วยการคิดวิธีนำเสนอเอง
7. การวิเคราะห์ประเมินผล ทางด้านทักษะ ความรู้และทัศนคติ โดยเพื่อนครู ตัวเอง และผู้ปกครอง
8. การต่อยอดองค์ความรู้ ครูจะคอยให้คำปรึกษาว่า ผู้เรียนควรจะทำอะไรต่อไป

อัชญา ศรีนาราง (2556, หน้า 39–40) ได้นำแนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญา มาพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น จังหวัดตราด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยประยุกต์ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ การสอนตามแนวทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญา

โดยจัดเป็นกระบวนการเรียนรู้ได้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นวางแผน

1.1 ครูนำเสนอผลการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนชักชวนนักเรียนทำความเข้าใจกับผลการเรียนรู้ ว่ามีข้อบ่งชี้เพียงใด ต้องวางแผนอย่างไรให้ครอบคลุมและรวดเร็ว

1.2 นักเรียนแบ่งกลุ่ม ตามความพอใจ กลุ่มละ 4–5 คน

1.3 กลุ่มร่วมกันวางแผนว่าจะค้นหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ใด ต้องใช้วัสดุใดในการสร้างความรู้

1.4 กลุ่มอภิพากษ์และสรุปแผนงานของกลุ่มตนเอง

2. ขั้นกิจกรรมเพื่อสร้างชิ้นงาน และอภิปรายเพื่อเชื่อมโยงความรู้

2.1 กลุ่มดำเนินงานตามแผนงาน

2.2 ครูผู้สอนสังเกตการณ์ทำงานและอภิปรายเป็นระยะ เพื่อให้นักเรียนเชื่อมโยงความรู้สู่ผลการเรียนรู้

3. ขั้นสื่อสารเพื่อให้เหตุผล

3.1 กลุ่มนำเสนอผลงานของตนเองโดยบอกเหตุผลของกลุ่มตนเอง

3.2 ครูเป็นผู้ชี้แนะเพื่อให้เหตุผลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. ขั้นประเมินผลและขยายผล

4.1 ประเมินผลตามสภาพจริง โดยนักเรียน เพื่อน และครู

4.2 นำผลงานของกลุ่มแสดงบนป้ายนิเทศ

กมลชนก เชื้อเมฆ (2558, หน้า 44) ได้นำแนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญา มาศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยา และเจตคติของนักเรียนต่อการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรคด้วยปัญญา สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

โดยจัดเป็นกระบวนการเรียนรู้ได้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นสร้างความสนใจ

การสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ครูมีการนำเข้าสู่บทเรียนเพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจ ความสงสัย ครูอาจใช้คำถาม หรือพูดถึงเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นอยู่ในช่วงนั้นหรือเป็นเรื่องที่เชื่อมโยงกับความรู้สึกลึกซึ้งที่เพิ่งเรียนรู้มาแล้วเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนสร้างคำถามกำหนดประเด็นศึกษา

2. ขั้นวางแผนเรียนรู้ร่วมกัน

ครูนำเสนอผลการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจว่ามีขอบเขตเพียงใด ต้องวางแผนอย่างไรให้ครอบคลุม นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนว่าจะค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ใด ต้องใช้วัสดุใดในการสร้างความรู้ อภิปรายร่วมกันภายในกลุ่มและสรุปแผนงานของกลุ่มตนเอง

3. ขั้นกิจกรรมเพื่อสร้างชิ้นงานและอภิปรายเพื่อเชื่อมโยงความรู้

นักเรียนแต่ละกลุ่มลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางไว้เพื่อสร้างเป็นชิ้นงานหรือผลงานออกมาเป็นรูปธรรม โดยมีครูคอยสังเกตการณ์ทำงานและร่วมอภิปรายเป็นระยะเพื่อให้นักเรียนเชื่อมโยงความรู้สู่ผลการเรียนรู้

4. ขั้นสื่อสารแลกเปลี่ยนเรียนรู้

นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอชิ้นงานหรือผลงานที่ได้จากการลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางไว้หน้าชั้นเรียน โดยมีครูคอยอภิปรายซักถามและให้คำแนะนำในรายละเอียดของเนื้อหาที่เรียน

5. ขั้นสรุปองค์ความรู้

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ในเนื้อหาที่เรียน และกิจกรรมทั้งหมดที่ได้เรียนรู้

6. ขั้นประเมินผลและขยายผล

ประเมินผลงานตามสภาพจริงโดยนักเรียน เพื่อน และครู
จากการศึกษาเอกสารการประชุมสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญาแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 1 ในวันอังคารที่ 15 มกราคม 2556 เวลา 10.30 น. – 15.30 น. ณ ดิกลันติไมตรี สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับมูลนิธิศึกษาพัฒนา และมูลนิธิไทยคม การประชุมสัมมนา

ครั้งนี้ มีลักษณะเป็นการประชุมและเสวนาจากกรณีศึกษาในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศทั้งหมด 13 กรณี ใน 13 กรณีศึกษานี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษากรณีศึกษา โรงเรียนบ้านสันกำแพง ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2556, หน้า 21)

โรงเรียนบ้านสันกำแพง จัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนานักเรียนให้มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึก ในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลเมืองโลกเปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดและแก้ปัญหา ด้วยตนเอง ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้สื่อและเทคโนโลยีต่าง ๆ โดยอิสระ ครูทำหน้าที่ เป็น Facilitator จัดเตรียมกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของนักเรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และเป็นพี่ปรึกษา ให้คำแนะนำและชี้แนะ ข้อบกพร่องของนักเรียน เป้าหมายดังกล่าวนำมาสู่การพัฒนาปรับปรุง ตลอดจนสังเคราะห์ กระบวนการจัดการเรียนรู้เป็น 5S ตามทฤษฎี Constructionism ที่เหมาะสมกับบริบทของ โรงเรียนบ้านสันกำแพง เพื่อให้ครูโรงเรียนบ้านสันกำแพงใช้กระบวนการนี้ไปในแนวทาง เดียวกัน ซึ่งได้รับการสนับสนุน จากมูลนิธิไทยคมและมูลนิธิศึกษาพัฒนาโดยตลอด

Model กระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps to Constructionism)

ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 จุดประกายความคิด (Sparking) ครูใช้กิจกรรม วิธีการ หรือสื่อ กระตุ้นให้นักเรียนอยากรู้ เห็นแนวทางในการแสวงหาความรู้ นำไปสู่ความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาสาระ

ขั้นตอนที่ 2 สะกิดให้ค้นคว้า (Searching) ใช้กิจกรรมหรือ หัวข้อ เรื่องราว ที่น่าสนใจชวนให้ศึกษาค้นคว้าจากสื่อ แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ คอมพิวเตอร์ เพื่อหา ข้อมูลเพิ่มเติมหรือคำตอบด้วยตนเอง

ขั้นตอนที่ 3 นำพาสู่การปฏิบัติ (Studying) ฝึกให้นักเรียนได้ปฏิบัติ เรียนรู้ด้วยตนเองทั้งเป็นกลุ่ม เป็นรายบุคคล จนเกิดทักษะ และเรียนรู้การแก้ปัญหา ด้วยตนเอง

ขั้นตอนที่ 4 จัดองค์ความรู้ (Summarizing) เน้นนักเรียนนำความรู้ ความเข้าใจจากการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ แก้ปัญหาหรือประยุกต์ใช้ จนสามารถสรุปเป็น องค์ความรู้ของตนเองได้อย่างเป็นระบบ

ขั้นตอนที่ 5 นำเสนอควบคุมการประเมิน (Showing and Sharing)

ฝึกนักเรียนรู้จักวางแผนในการนำเสนอความรู้ ผลงานของตนเองอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ ด้วยเทคนิควิธีต่าง ๆ เช่น นิทรรศการ การใช้คอมพิวเตอร์ และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในด้านผลงาน ความคิด วิธีการ นำไปสู่การพัฒนาผลงานและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรค ด้วยปัญญาไม่มีขั้นตอนที่แน่นอน ขึ้นอยู่กับบริบทของสถานศึกษา ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้อง กับบริบทสถานศึกษา รายวิชาที่สอน และคุณลักษณะนักเรียน ผู้วิจัยจึงจะใช้ Model 5 ขั้นตอน ของโรงเรียนบ้านสันกำแพง ดังนี้ 1) จุดประกายความคิด 2) สะกิดให้ค้นคว้า 3) นำพาสู่การปฏิบัติ 4) จัดองค์ความรู้ และ 5) นำเสนอควบคุมการประเมิน มาจัดกิจกรรม การเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญา หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง พระอภัยมณี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560

แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการประกอบการเรียนรู้ เพื่อให้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณภาพและบรรลุสิ่งที่วางไว้ และมีหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับหน่วยงานต้นสังกัด สถานศึกษาหรือครูผู้สอนจะเลือกใช้รูปแบบใดที่เหมาะสม และสะดวกต่อการนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งรูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ต่อไปนี้

1. ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2554, หน้า 109) ได้ให้ความหมายว่า เป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อการเรียนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล ให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้เป็นแผนที่ผู้จัดการเรียนรู้จัดทำขึ้นจากคู่มือครูหรือแนวทางการ จัดการเรียนรู้ของกรมวิชาการ ทำให้ผู้จัดการเรียนรู้ทราบว่าจะจัดการเรียนรู้อะไร เพื่อจุดประสงค์ใด จัดการเรียนรู้อย่างไร ใช้สื่ออะไร และวัดผลประเมินผลโดยวิธีใด

ชฎาพัฒน์ ศิริมาศ (2555, หน้า 84) ได้ให้ความหมายว่า เป็นการวางแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ล่วงหน้า โดยสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ดำเนินการสอนไปอย่างมีระบบ บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้

เฉลิมลักษณ์ เหลาแตว (2557, หน้า 75) ได้ให้ความหมายว่าเป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน การวัดผล ประเมินผลให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ปัจจุบันหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จะใช้คำว่า แผนการจัดการเรียนรู้ โดยวิเคราะห์จากมาตรฐาน ตัวชี้วัด คำอธิบายรายวิชา และหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดเป็นแผนการจัดการเรียนรู้

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ คือ การเตรียมการจัดการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้า ทำให้ครูมีแนวทางในการจัดการเรียนรู้ ได้ทราบว่า จะจัดการเรียนรู้เนื้อหาใด เวลาใด เพื่อจุดประสงค์ใด จัดการเรียนรู้โดยวิธีใด ใช้สื่ออะไร ประกอบการจัดการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผลโดยวิธีใด โดยวิเคราะห์จากมาตรฐาน ตัวชี้วัด คำอธิบายรายวิชา และหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดขึ้นเป็นแผนการจัดการเรียนรู้

2. การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

แนวทางการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, หน้า 105) ได้ให้แนวทางในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า หลังจากจัดทำหน่วยการเรียนรู้แล้ว เพื่อให้การจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรวางแผนการจัดแบ่งเนื้อหาสาระ เวลา ให้ครอบคลุมหน่วยการเรียนรู้จากนั้นจึงนำมาทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเวลา และการพัฒนาผู้เรียน ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนจะต้องกำหนดเป้าหมายสำหรับผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้ โดยสามารถกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ต้องนำพาผู้เรียนไปสู่มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่กำหนดไว้ในหน่วยการเรียนรู้ จากนั้นกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมาย ครูผู้สอนควรใช้เทคนิค/วิธีสอนที่หลากหลาย โดยพิจารณาเลือกกระบวนการเรียนรู้ที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งสามารถนำกระบวนการเรียนรู้ใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับธรรมชาติวิชา ในการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนต้องรู้จักเลือกใช้สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรม

สื่อที่นำมาใช้ต้องกระตุ้น ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยไม่ยึดสื่อใดสื่อหนึ่งเป็นหลักในการจัดการเรียนรู้

กิจกรรมในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถที่จะสร้างชิ้นงาน/ภาระงาน เมื่อครบทุกแผนการจัดการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ นั้น ๆ ผู้เรียนต้องสร้างชิ้นงาน/ภาระงานรวบยอดได้ นอกจากนี้ในการจัดการเรียนรู้ต้องกำหนดว่าจะใช้เครื่องมือใดวัดและประเมินผลผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด ดังนั้นในการวัดและประเมินผล ครูผู้สอนต้องประเมินผู้เรียนตลอดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสมกับลักษณะกิจกรรมและสิ่งที่ต้องการวัด นอกเหนือจากการประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน

3. รูปแบบการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

ถวัลย์ มาศจรัส (2545, หน้า 168-174) ได้กล่าวว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับหน่วยงานต้นสังกัด สถานศึกษาหรือครูผู้สอนจะเลือกใช้รูปแบบใดที่เหมาะสม และสะดวกต่อการนำไปใช้ได้มีประสิทธิภาพ ซึ่งรูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้ที่นิยมมี 3 รูปแบบ ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบบรรยาย เขียนโดยใช้หัวเรื่องตามที่กำหนดมากำกับแต่ละกิจกรรมการเรียนการสอนจะเขียนเป็นเชิงบรรยายกิจกรรมที่ครูจัดเตรียมไว้โดยไม่ระบุชัดเจนนักเรียนทำอะไร มีองค์ประกอบหลัก ดังตัวอย่าง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ .....

หน่วยการเรียนรู้ที่.....เรื่อง.....ชั้น.....เวลา.....ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ.....

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

2.1 .....

2.2 .....

3. สาระการเรียนรู้

3.1 .....

3.2 .....

4. การจัดการเรียนรู้

4.1 .....

4.2 .....

5. สื่อการเรียนการสอน

5.1 .....

5.2 .....

6. แหล่งการเรียนรู้

6.1 .....

6.2 .....

7. การวัดผลและประเมินผล

7.1 .....

7.2 .....

8. บันทึกหลังสอน

8.1 ผลการสอน .....

8.2 ปัญหาและอุปสรรค .....

8.3 ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข .....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

2. แผนการจัดการเรียนรู้แบบตาราง เขียนโดยใช้หัวข้อเรื่อง

ตามที่กำหนดมากำกับ แต่บรรจุในรูปตารางเกือบทั้งหมด ดังตัวอย่าง

แผนการเรียนรู้ที่.....

จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม	สื่ออุปกรณ์	กระบวนการ	การวัดประเมินผล
จุดประสงค์การเรียนรู้					
1. จุดประสงค์ปลายทาง					
2. จุดประสงค์นำทาง					
2.1					
2.2					
2.3					

ลงชื่อ.....

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

3. แผนการจัดการเรียนรู้แบบพิสดาร เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีรายละเอียดมากขึ้น การลำดับกิจกรรมการเรียนการสอนแยกเป็นกิจกรรมที่ครูปฏิบัติ และสิ่งที่นักเรียนปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกัน รายละเอียดดังตัวอย่าง

แผนการเรียนรู้ที่.....

เรื่อง.....ระยะเวลา.....ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ.....

2. จุดประสงค์การเรียนรู้.....

2.1 จุดประสงค์ปลายทาง.....

2.2 จุดประสงค์นำทาง.....

3. เนื้อหาสาระ.....

4. สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน.....

5. ลำดับกิจกรรมการเรียนการสอน.....

ขั้นตอน	กิจกรรมการเรียนการสอน		วิธีวัดผลระหว่างเรียน	
	ครู	นักเรียน		
จุดประสงค์นำทาง				

6. การวัดผลหลังเรียน.....

7. กิจกรรมเสนอแนะ.....

8. บันทึกผลการสอน

8.1 ผลการสอน.....

8.2 ปัญหา/อุปสรรค.....

8.3 ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข.....

ลงชื่อ.....

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ลาวัลย์ วิทยายุติกุล, วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา, อรรถพล อนันตวรกุล, รพีพรรณ เอกสุภาพันท์ และอุจน์จิต นาคนคร (2553, หน้า 223-227 อ้างถึงใน เฉลิมลักษณ์ เหลาแก้ว, 2557, หน้า 81) ได้นำเสนอรูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย หัวข้อต่าง ๆ ดังตัวอย่าง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่...

กลุ่มสาระการเรียนรู้.....ชั้นมัธยมศึกษาปีที่.....
 รหัส.....วิชา.....เรื่อง.....
 เวลา.....ผู้สอน.....
 .....

1. มาตรฐานการเรียนรู้
2. ตัวชี้วัด
3. สาระสำคัญ
4. สาระการเรียนรู้
5. จุดประสงค์การเรียนรู้
  - 5.1 ด้านความรู้ (K)
  - 5.2 ด้านทักษะกระบวนการ (P)
  - 5.3 ด้านคุณลักษณะ (A)
6. กระบวนการจัดการเรียนรู้
7. สื่อ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้
8. กระบวนการวัดและประเมินผล
  - 8.1 วิธีการวัดและประเมิน
  - 8.2 เครื่องมือการวัดและการประเมิน
  - 8.3 เกณฑ์การวัดและประเมิน
9. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้
  - 9.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
  - 9.2 ปัญหา/ข้อเสนอแนะ
  - 9.3 ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข
10. ความคิดเห็นของผู้บริหารหรือผู้ได้รับมอบหมาย

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเตรียมการจัดการเรียนรู้ล่วงหน้า ทำให้ครูมีแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เกิดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณภาพและบรรลุสิ่งที่วางไว้ มีรูปแบบซึ่งประกอบด้วย มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อ อุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ กระบวนการวัดและประเมินผล

บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้ และความคิดเห็นของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ทั้งนี้ทั้งนั้นรูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้ สามารถปรับได้ตามความเหมาะสมและความจำเป็นของครูผู้สอน

4. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ไว้ดังนี้

ประยงค์ วุฒิชัยวุฒิ (2546, หน้า 46) ได้ให้ความหมายของการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และความหมายของเกณฑ์ประสิทธิภาพไว้ดังนี้ การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การนำแผนกิจกรรมการเรียนรู้ไปทดลองใช้ (Try-out) คือ นำไปทดลองใช้ตามขั้นตอนที่กำหนด แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขและนำไปทดลองใช้จริง เพื่อให้ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

บุญชม ศรีสะอาด (2546, หน้า 153-156) ได้กล่าวถึง การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า เมื่อครูทำการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน หรือวิธีสอนหรือนวัตกรรม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำการทดลองใช้ และหาประสิทธิภาพของสิ่งที่พัฒนา เพื่อที่จะมั่นใจในการที่จะนำไปใช้ต่อไป การหาประสิทธิภาพนิยมใช้เกณฑ์ 80/80 ซึ่งมีวิธีการ 2 แนวทาง ดังนี้

แนวทางที่ 1 พิจารณาจากผู้เรียนจำนวนมาก (ร้อยละ 80) สามารถบรรลุในระดับสูง (ร้อยละ 80) กรณีนี้เป็นนวัตกรรมสั้น ๆ ใช้เวลาน้อย เช่น ชุดการสอน 1 ชุด ใช้สอน 1 ชั่วโมง เป็นต้น เกณฑ์ 80/80 หมายถึง มีไม่ต่ำกว่า 80% ของผู้เรียนที่ทำได้ไม่ต่ำกว่า 80% ของคะแนนเต็ม

แนวทางที่ 2 พิจารณาจากผลระหว่างดำเนินการและผลสิ้นสุดการดำเนินการอยู่ในระดับสูง (เช่น ร้อยละ 80)

กรณีใช้ในการสอนหลายครั้ง มีเนื้อหาสาระมาก (เช่น 3 บทขึ้นไป) มีการวัดผลระหว่างเรียน (Formative) หลายครั้ง เกณฑ์ 80/80 มีความหมาย ดังนี้

80 ตัวแรก เป็นประสิทธิภาพของกระบวนการ (E₁)

80 ตัวแรก เป็นประสิทธิภาพของกระบวนการ (E₂)

$$\text{การหาประสิทธิภาพ} = \frac{\text{ผลรวมของคะแนนที่สอบได้ของทุกคน}}{\text{ผลรวมของคะแนนเต็มจากทุกคน}} \times 100$$

ประสิทธิภาพจึงเป็นร้อยละของค่าเฉลี่ย เมื่อเทียบกับคะแนนเต็ม ซึ่งต้องมีค่าสูงจึงมีประสิทธิภาพได้ กรณีใช้ร้อยละ 80

80 ตัวแรก ซึ่งเป็นประสิทธิภาพของกระบวนการเกิดจากการนำเอาคะแนนที่สอบได้ระหว่างดำเนินการ (ระหว่างเรียน) มาหาค่าเฉลี่ยแล้วเทียบเป็นร้อยละ ซึ่งต้องได้ไม่ต่ำกว่า 80 วิเคราะห์จากสูตร ดังนี้

$$\text{ประสิทธิภาพของกระบวนการ} = \frac{\text{ผลรวมของคะแนนที่สอบได้ของทุกคน}}{\text{ผลรวมของคะแนนเต็มของทุกคน}} \times 100$$

$$\text{ประสิทธิภาพของผลโดยรวม} = \frac{\text{ผลรวมของคะแนนที่สอบได้ของทุกคน}}{\text{ผลรวมของคะแนนเต็มของทุกคน}} \times 100$$

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไว้ดังนี้ จริญญา ไคลบาท (2554, หน้า 51) ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถทางการเรียนรู้ของบุคคลที่เกิดขึ้น เป็นการสะสมความรู้ที่เกิดขึ้นเมื่อจบกระบวนการจัดการเรียนการสอนเป็นพฤติกรรมที่สามารถวัดได้จากการทดสอบด้วยวิธีต่าง ๆ

กมลชนก เชื้อเมฆ (2558, หน้า 45) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ว่า หมายถึง ผลที่เกิดจากการที่ผู้เรียนได้รับการจัดการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีความสามารถหรือพฤติกรรมที่พัฒนาขึ้น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย ซึ่งสามารถสังเกตและวัดได้ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านต่าง ๆ

Wilson (1971, pp. 643-696) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถทางสติปัญญา (Cognitive Domain) ในการเรียนรู้

จากแนวคิดของ Wilson พอจะกล่าวได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ ผลสำเร็จของการเรียนรู้ในสิ่งที่เรียนรู้ที่ประเมินเป็นระดับความสามารถนั่นเอง และเขา ยังได้จำแนกพฤติกรรมที่พึงประสงค์ทางด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ในการเรียน

การสอนโดยอ้างอิงตามกรอบแนวคิดของบลูม (Bloom's Taxonomy) โดยจำแนกจุดประสงค์ทางการศึกษา (Taxonomy of Education Objects) ออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) หรือด้านสติปัญญาหรือด้านความรู้และการคิด ประกอบด้วย ความรู้ความจำเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ การนำเอาสิ่งที่เป็นความรู้ความจำไปทำความเข้าใจ นำไปใช้ การใช้ความคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า

2. ด้านจิตพิสัย (Effective Domain) หรือด้านอารมณ์ จิตใจ ความสนใจ เจตคติ ค่านิยม และคุณธรรม เช่น การเห็นคุณค่า การรับรู้ การตอบสนอง และการสร้างคุณค่าในเรื่องที่ตนรับรู้แล้วนำเอาสิ่งที่มีคุณค่านั้นมาจัดระบบและสร้างเป็นลักษณะนิสัย

3. ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) หรือด้านทักษะทางกายหรือด้านการปฏิบัติ ประกอบด้วย ทักษะการเคลื่อนไหวและการใช้อวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น การเลียนแบบ การทำตามคำบอก การทำอย่างถูกต้องเหมาะสม การทำได้ถูกต้องหลายรูปแบบ การทำได้อย่างเป็นธรรมชาติ

นอกจากนี้ Bloom ยังกล่าวเกี่ยวกับการวัดผลด้านพุทธิพิสัย ไว้ว่า พฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยหรือพฤติกรรมด้านสมองแยกได้เป็น 6 ประเภท คือ

1. ความรู้ความจำ (Knowledge) หมายถึง การที่ผู้เรียนสามารถระลึกข้อความรู้ต่าง ๆ ที่ครูสอนหรือข้อความรู้ที่ตนได้ศึกษามาด้วยวิธีการต่าง ๆ ไว้ได้

2. ความเข้าใจ (Comprehension) หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนที่จะอธิบาย ขยายความหรือเขียนเรื่องราวใด ๆ ที่ตนได้รับรู้มา โดยการใช้ถ้อยคำ สำนวน ภาษาของตนเอง และหมายความรวมถึงความสามารถในการที่แปลความหมายตีความหมาย หรือขยายความหมายข้อมูลจากสำนวน สุภาษิต แผนที่ กราฟ หรือตารางต่าง ๆ ตัวอย่างของพฤติกรรมความเข้าใจ

3. การนำไปใช้ (Application) ได้แก่ ความสามารถของผู้เรียนในการที่จะนำความรู้ความเข้าใจที่ตนมีไปใช้ในสถานการณ์ที่แตกต่างไปจากเดิมได้

4. การวิเคราะห์ (Analysis) ได้แก่ ความสามารถของนักเรียนในการที่จะใช้สมองขบคิดหาเหตุผล หาหลักการ หาสาเหตุ หรือความเป็นไปของเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น นักเรียนที่ปลูกผัก สังเกตเห็นว่าผักที่ตนปลูกไว้ไม่ออกงาม ถ้านักเรียนใช้ความสามารถโดยลำพังของตนเองค้นหาสาเหตุที่ทำให้ผักของตนงอกงาม

5. การสังเคราะห์ (Synthesis) ได้แก่ ความสามารถของผู้เรียนในการที่จะใช้สมองคิดสร้างสิ่งใหม่ขึ้นมาโดยอาศัยความสามารถของตนเอง

6. การประเมินค่า (Evaluation) ได้แก่ การที่ผู้เรียนพิจารณาสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะที่พึงประสงค์นั้น ๆ มีคุณค่า ดี-เลว ถูก-ไม่ถูก ควร-ไม่ควร โดยมีเหตุผลประกอบ

Eysenck & Meili (1972) ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้ เป็นขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการทำงานที่ต้องอาศัยความพยายามจำนวนหนึ่ง ซึ่งอาจมาจากการทำงานที่ต้องอาศัยความสามารถทางร่างกายหรือสมอง

Good (1973) ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลของการสะสมความรู้ความสามารถในการเรียนทุกด้านเข้าไว้ด้วยกัน

Spence & Helmrich (1983) ได้ให้ความหมายของคำว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่เกี่ยวกับการกระทำกิจกรรมแต่ละบุคคลซึ่งจะสามารถประเมินได้จากผลปฏิบัติของเขา โดยอาศัยเกณฑ์จากภายนอกหรือภายในเพื่อใช้ในการแข่งขันกับคนอื่น หรือใช้เป็นมาตรฐานในการประเมินความเป็นเลิศ

จากความหมายดังกล่าว สามารถสรุปความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้ว่าหมายถึง พฤติกรรมที่พัฒนาขึ้น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย เป็นการสะสมความรู้ที่เกิดขึ้นเมื่อจบกระบวนการจัดการเรียนรู้ และวัดด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บุญชม ศรีสะอาด (2554, หน้า 57-58) กล่าวว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นการวัดผลการศึกษา ซึ่งจะมีประสิทธิภาพและได้ผลตามจุดมุ่งหมายควรปฏิบัติตามหลักการต่อไปนี้

1. วัดให้ตรงตามจุดประสงค์ในการวัด ควรวัดให้ตามคุณลักษณะที่ต้องการจะวัดเพื่อจะได้แปลความหมายให้ถูกต้องและไม่ผิดพลาดในการนำไปใช้ต่อไป ซึ่งความผิดพลาดที่ทำให้การวัดไม่ตรงตามจุดประสงค์ มีดังนี้

- 1.1 ความไม่เข้าใจในคุณลักษณะที่ต้องการ
- 1.2 ใช้เครื่องมือไม่สอดคล้องกับตัวแปรที่จะวัด
- 1.3 วัดไม่ครบถ้วน
- 1.4 เลือกกลุ่มตัวอย่างที่จะวัดไม่เหมาะสม

2. ใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพ ในการวัดผลการศึกษาเครื่องมือต้องมีคุณภาพ เพื่อผลที่ได้จากการวัดจะสามารถเชื่อถือได้และคะแนนที่ได้จากการวัดสามารถแปลได้ถูกต้อง

3. มีความยุติธรรม การวัดผลทางการศึกษา ซึ่งจัดไว้เป็นการวัดแปร ด้านจิตวิทยาหรือทางสังคมศาสตร์ ถ้าจะได้ผลดีต้องมีความยุติธรรม สิ่งที่ถูกต้องอยู่ภายใต้สถานการณ์ที่เป็นไปเหมือน ๆ กัน ไม่ลำเอียงหรือเลือกที่รักมักที่ชัง

ปรีณัฐดา นุภาพ (2558, หน้า 37) ได้กล่าวถึงการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สามารถวัดได้ 2 แบบ ตามจุดประสงค์และลักษณะวิชาที่สอน คือ

1. การวัดด้านปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบระดับความสามารถในการปฏิบัติหรือทักษะของผู้เรียน โดยเน้นให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถดังกล่าว ในรูปของการกระทำจริงให้ออกเป็นผลงาน เช่น วิชาศิลปศึกษา พลศึกษา การช่าง เป็นต้น การวัดแบบนี้จึงต้องใช้ข้อสอบภาคปฏิบัติ (Performance Test)

2. การวัดเนื้อหา เป็นการตรวจความสามารถเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา อันเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งพฤติกรรมความสามารถในด้านต่าง ๆ สามารถวัดได้โดยใช้ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (Achievement Test)

สรุปได้ว่า หลักการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ วัดให้ตรงตามจุดประสงค์ ในการวัดใช้เครื่องมือที่ดีมีคุณภาพ และมีความยุติธรรม และต้องวัดให้ตรงทั้งด้านเนื้อหา และการปฏิบัติ

3. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บุญชม ศรีสะอาด (2554, หน้า 57-58) กล่าวถึง การสร้างแบบทดสอบอิงเกณฑ์ ดำเนินตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. วิเคราะห์จุดประสงค์ เนื้อหาขั้นแรกจะต้องทำการวิเคราะห์ดูว่ามีหัวข้อเนื้อหาใดบ้างที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และที่จะต้องวัด แต่ละหัวข้อเหล่านั้น ต้องการให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมหรือสมรรถภาพอะไร กำหนดออกมาให้ชัดเจน

2. กำหนดพฤติกรรมย่อยที่จะออกข้อสอบจากขั้นแรก พิจารณาต่อไปว่าจะวัดพฤติกรรมย่อยอะไรบ้าง อย่างละกี่ข้อพฤติกรรมย่อยดังกล่าวคือจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมนั่นเอง เมื่อกำหนดจำนวนข้อที่ต้องการจริงเสร็จแล้ว ต่อมาพิจารณาว่า จะต้องออกข้อสอบเกินไว้หัวข้อละกี่ข้อ ควรออกเกินไว้ไม่ต่ำกว่า 25% ทั้งนี้ หลังจากนี้

นำไปทดลองใช้ และวิเคราะห์หาคุณภาพของข้อสอบรายข้อแล้วจะตัดข้อที่มีคุณภาพ ไม่เข้าเกณฑ์ออก ข้อสอบที่เหลือจะได้ไม่น้อยกว่าจำนวนที่ต้องการจริง

3. กำหนดรูปแบบของข้อคำถามและศึกษาวิธีเขียนข้อสอบขั้นตอนนี้จะ เหมือนกับขั้นตอนที่ 2 ของการวางแผนสร้างข้อสอบแบบอิงกลุ่มทุกประการ คือ ตัดสินใจว่าจะใช้ข้อคำถามรูปแบบใดและศึกษาวิธีเขียนข้อสอบ เช่น ศึกษาหลักในการเขียนคำถาม แบบนั้น ๆ ศึกษาวิธีเขียนข้อสอบเพื่อวัตถุประสงค์ประเภทต่าง ๆ ศึกษาเทคโนโลยี ในการเขียนข้อสอบ เพื่อที่จะได้นำมาใช้ในการเขียนข้อสอบของตน

4. ลงมือเขียนข้อสอบตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ตามตารางที่กำหนด จำนวนข้อสอบของแต่ละจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม และใช้รูปแบบเทคนิคการเขียนตามที่ได้ ศึกษาในขั้นที่ 3

5. ตรวจสอบข้อสอบนำข้อสอบที่ได้เขียนไว้แล้วในขั้นที่ 4 มาพิจารณา ทบทวนอีกครั้งหนึ่งโดยพิจารณาความถูกต้องตามหลักวิชา แต่ละข้อวัดพฤติกรรมย่อย หรือจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องการหรือไม่ ภาษาที่ใช้เขียนมีความชัดเจน เข้าใจง่าย หรือไม่ ตัวถูกตัวลวงเหมาะสมเข้าเกณฑ์หรือไม่ ทำการปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

6. ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา นำจุดประสงค์ เชิงพฤติกรรมของข้อสอบที่วัดแต่ละจุดประสงค์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่ระบุไว้หรือไม่ ถ้ามีข้อที่ไม่เข้าเกณฑ์ ควรพิจารณาปรับปรุงให้เหมาะสม เว้นแต่จะไม่สามารถปรับปรุง ให้ดีขึ้นได้อย่างชัดเจน

7. พิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง นำข้อสอบทั้งหมดที่ผ่านการพิจารณา ว่าเหมาะสมเข้าเกณฑ์ในขั้นที่ 6 มาพิมพ์เป็นแบบทดสอบ มีคำชี้แจงเกี่ยวกับแบบทดสอบ วิธีตอบ จัดวางรูปแบบการพิมพ์ให้เหมาะสม

8. ทดลองใช้ วิเคราะห์คุณภาพ และปรับปรุง

9. พิมพ์แบบทดสอบฉบับจริงนำข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกเข้าเกณฑ์ จากผลการวิเคราะห์ในขั้นที่ 8 มาพิมพ์เป็นแบบทดสอบฉบับจริงต่อไป โดยเน้นรูปแบบ การพิมพ์ที่ประณีต มีความถูกต้อง มีคำชี้แจงที่ละเอียด แจ่มชัด ผู้อ่านเข้าใจง่าย

สรุปได้ว่า การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น ต้องวิเคราะห์ จุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดพฤติกรรมย่อยที่จะออกข้อสอบ กำหนดรูปแบบของข้อ คำถาม เขียนข้อสอบ ตรวจสอบข้อสอบ จัดพิมพ์แบบทดสอบแล้วนำไปทดลองสอบ นำผลมาวิเคราะห์และ จัดทำแบบทดสอบฉบับจริง ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้นำขั้นตอน

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามขั้นตอนดังกล่าว

ความพึงพอใจ

1. ความหมายของความพึงพอใจ

มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความพึงพอใจไว้ ดังนี้

นิภาพร ศรีสุภาพ (2550, หน้า 38) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความหรือสึกรู้สึกนึกคิด หรือเจตคติของบุคคลที่มีต่อการทำงานต่อสภาพแวดล้อมหรือต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จึงหมายถึง ความรู้สึกพอใจ ชอบใจในการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ และต้องการเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ๆ จนบรรลุผลสำเร็จ

ชญาน์พัฒน์ ศิริมาศ (2555, หน้า 91) ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบ พอใจ ที่เกิดขึ้นภายในใจของบุคคลต่อสภาพแวดล้อมหรือต่อการปฏิบัติในเชิงบวกในการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้จนบรรลุผลสำเร็จ

วิภา มุ่งนากลาง (2556, หน้า 72) ได้กล่าวไว้ว่า ความรู้สึกชอบหรือพอใจต่อองค์ประกอบและสิ่งจูงใจในด้านต่าง ๆ ในการเรียนหรือทัศนคติที่ดีตามความคาดหวังทำให้เกิดความสามารถในการเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้น

ณัฐกฤตา ศิริโสภณ (2556, หน้า 95) ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจ เป็นความรู้สึกบวก ความชอบ ความพอใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือทัศนคติในทางบวก ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการ ส่งผลในทางที่ดีของบุคคล และความรู้สึกนี้สามารถปรับเปลี่ยนได้เสมอขึ้นอยู่กับสถานการณ์

จากความหมายของความพึงพอใจที่มีผู้ให้ความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของแต่ละบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ที่เข้ามากระทบหรือเกี่ยวข้องเป็นเรื่องของอารมณ์ ความรู้สึก ความยินดี หากสิ่งที่เข้ามากระทบตรงกับความต้องการ ตรงกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ก็จะทำให้เกิดความพึงพอใจ ความชอบ ความรัก ถ้าสิ่งที่เข้ามาไม่ตรงกับความต้องการ จะเกิดความรู้สึกไม่พอใจ และจะไม่ใช้หรือรับบริการอีก ความพึงพอใจของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกันตามความคาดหวังที่ตั้งไว้

2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

การสร้างความพึงพอใจในการเรียนรู้ตั้งแต่เริ่มต้นให้แก่ผู้เรียนทุกคนเกิดความพึงพอใจต่อการเรียนมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับ การสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ซึ่งเรื่องนี้มีผู้ให้แนวคิดไว้หลายท่าน ดังนี้

Maslow (1970, pp. 68–80 อ้างถึงใน วิชา มุ่งนากลาง, 2556, หน้า 73) ได้เสนอทฤษฎีลำดับขั้นตอนความต้องการ (Need-Hierarchy Theory) โดยตั้งอยู่บนสมมุติฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ ดังนี้

1. ลักษณะความต้องการของมนุษย์ ได้แก่

- 1.1 ความต้องการของมนุษย์เป็นไปตามลำดับขั้นโดยเริ่มจากความ ต้องการ ระดับความต้องการต่ำ ไปสู่ความต้องการสูง
- 1.2 มนุษย์มีความต้องการอยู่เสมอ เมื่อมีความต้องการอย่างหนึ่งได้รับการตอบสนองแล้ว จะมีความต้องการสิ่งใหม่เข้ามาทดแทน
- 1.3 เมื่อความต้องการระดับหนึ่งได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่ให้เกิดพฤติกรรมต่อสิ่งนั้น แต่จะมีความต้องการระดับสูงเข้ามาแทนเป็นแรงจูงใจให้เกิดพฤติกรรมนั้น
- 1.4 ความต้องการที่เกิดขึ้นอาศัยซึ่งกันและกัน มีลักษณะควบคู่กัน เมื่อความต้องการอย่างหนึ่งยังไม่หมดสิ้นไป ก็จะมีความต้องการอย่างหนึ่งเกิดขึ้นมา

2. ลำดับความต้องการของมนุษย์ (Hierarchy of Need) มี 5 ระดับ ดังนี้

- 2.1 ความต้องการทางกาย (The Physiological Needs) เป็นความต้องการเบื้องต้นเพื่อความอยู่รอดของมนุษย์ เช่น ความต้องการน้ำ อากาศ เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ที่อยู่อาศัย ความต้องการทางเพศ
- 2.2 ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) เป็นความรู้สึก ที่ต้องการความมั่นคง ปลอดภัยในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งรวมถึงความเจริญก้าวหน้าและความอบอุ่นใจ
- 2.3 ความต้องการทางสังคม (Social or Belonging Needs) ได้แก่ ความต้องการจะเข้าร่วมและได้รับการยอมรับในสังคมความเป็นมิตรและความรักจากเพื่อน
- 2.4 ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จในชีวิต (Self-Actualization) ความต้องการระดับสูงสุดของมนุษย์ ส่วนมากเป็นเรื่องการอยากจะเป็น อยากจะได้

จากแนวคิดดังกล่าว สามารถนำความรู้ด้านความพึงพอใจของผู้เรียน มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยครูผู้สอนต้องมีการเสริมแรงทั้งภายนอกและภายใน ให้แก่ผู้เรียน เช่น การเสริมแรงภายนอก ได้แก่ มีผลตอบแทนรางวัล เป็นคำชมเชย เป็นผลทางด้านความรู้สึกของผู้เรียน ส่งผลให้เกิดความภาคภูมิใจ ความมั่นใจในตัวเอง กล้าแสดงออกและร่วมกิจกรรมอย่างมีความสุข

3. การวัดระดับความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ เป็นทัศนคติในทางบวกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง การจะวัดว่า บุคคลมีความรู้สึกพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้าง เครื่องมือที่ช่วยในการวัดระดับความพึงพอใจนั้น มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงไว้ ดังนี้

ถวิล ธาราโกชน (2536, หน้า 77-86 อ้างถึงใน วิภา มุ่งนากลาง, 2556, หน้า 74-75) ให้นิยาม การวัดความพึงพอใจไว้ว่าการวัดความรู้สึกหรือการวัดทัศนคตินั้น จะวัดออกมาในลักษณะของทิศทาง (Direction) ซึ่งมีอยู่ 2 ทิศทาง คือ ทางบวกและทางลบ ความพึงพอใจทางบวก หมายถึง การประเมินค่าความรู้สึกไปในทางที่ดีชอบหรือพอใจ ส่วนทางลบจะเป็นการประเมินค่าความรู้สึกไปในทางที่ไม่ดี ไม่ชอบ หรือไม่พอใจและการวัดในลักษณะปริมาณ (Magnitude) ซึ่งเป็นการเข้มข้น ความรุนแรงหรือระดับทัศนคติไปในทิศทางที่พึงประสงค์ หรือไม่ประสงค์นั่นเอง ซึ่งวิธีการวัดนี้มีอยู่หลายวิธี เช่น วิธีการสังเกต วิธีการสัมภาษณ์ วิธีการใช้แบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. วิธีการสังเกต เป็นวิธีการใช้ตรวจบุคคลอื่นโดยการเฝ้ามองและการจดบันทึกอย่างมีแบบแผน วิธีนี้เป็นวิธีการศึกษาที่เก่าแก่และยังเป็นที่ยอมรับใช้อย่างแพร่หลายจนถึงปัจจุบัน แต่ก็เหมาะสมกับการศึกษาเป็นรายกรณีเท่านั้น
2. วิธีการสัมภาษณ์ เป็นวิธีการที่ต้องออกไปสอบถาม โดยการพูดคุยกับบุคคลนั้น ๆ โดยมีการเตรียมแผนงานล่วงหน้า เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงมากที่สุด
3. วิธีใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) วิธีการนี้จะเป็นการใช้แบบสอบถาม ที่มีข้อความอธิบายไว้อย่างเรียบร้อย เพื่อให้ผู้ตอบทุกคนตอบมาเป็นแบบแผนเดียวกันมักใช้ในกรณีที่ต้องการข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวนมาก ๆ วิธีการนี้จะเป็นวิธีที่นิยมกันมากที่สุดในการวัดทัศนคติ รูปแบบของแบบสอบถามจะใช้มาตราวัดทัศนคติ ซึ่งนิยมใช้ในปัจจุบันวิธีหนึ่ง คือ มาตราส่วนแบบลิเคิร์ต (Likert-Scales) ประกอบด้วยข้อความที่แสดงทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วมีคำตอบที่แสดงถึงระดับความรู้สึก 5 คำตอบ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

จากที่กล่าวมาข้างต้น ความพึงพอใจ เป็นความรู้สึกชอบและพอใจ ของนักเรียนที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในการวัดความพึงพอใจ นิยมใช้แบบสอบถามที่ใช้มาตรา ส่วนประมาณค่าตามแบบลิเคิร์ต (Likert-Scales) ประกอบกับชุดคำถามและมีค่าตัวเลข ที่แสดงระดับความรู้สึก 5 คำตอบ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และ คะแนนความพึงพอใจนั้นสามารถนำมาวิเคราะห์ได้ว่า บุคคลมีความพึงพอใจในด้านใดสูง และด้านใดต่ำ โดยใช้วิธีการทางสถิติ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

ปิதாகานต์ ประจิมพันธ์ (2550, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการสอนวิชาภาษาไทยบนพื้นฐานทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา โดยใช้โปรแกรมไมโครซอฟท์พาวเวอร์พอยน์เป็นสื่อการนำเสนอผลงาน ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกัลยาณีศรีธรรมราช ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 52 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการ เรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ในการทดลองครั้งนี้ มีคุณภาพอยู่ใน ระดับ “ดีมาก” คือ มีคะแนนเฉลี่ย 4.73 2) คะแนนทดสอบหลังเรียนของนักเรียน สูงกว่า คะแนนทดสอบก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) การศึกษา ความพึงพอใจของนักเรียนจากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ส่วนใหญ่มีความพอใจ ในระดับ “มาก”

กิตติยา พลอดแก้ว (2551, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาบทเรียน บนเว็บตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา เรื่อง การสร้างหนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัยนครศรีธรรมราช ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 35 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) บทเรียนบนเว็บตาม แนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีประสิทธิภาพ 85.45/84.85 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 2) ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียนหลังการเรียนจากบทเรียนบนเว็บตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้ เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนบนเว็บ
อยู่ในระดับดี

จริญญา ไคลบาท (2554, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตร
บูรณาการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านเขาหิน
ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญา (Constructionism) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
ครั้งนี้ คือ นักเรียนโรงเรียนบ้านเขาหิน จำนวน 25 คน ผลการวิจัยมีดังนี้ ผลการพัฒนา
หลักสูตรบูรณาการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านเขาหิน
ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญา (Constructionism) จากการประเมินคุณภาพ
หลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า องค์ประกอบของหลักสูตรมีความสอดคล้องและเหมาะสม
ในระดับมาก และผลการประเมินประสิทธิภาพการใช้หลักสูตรบูรณาการ มีผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้หลักสูตรบูรณาการหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และ
เจตคติที่มีต่อการเรียนโดยใช้หลักสูตรบูรณาการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านเขาหิน ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญา
(Constructionism) อยู่ในระดับมาก

พัฒน์ เมืองใจมา (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องการประเมินระบบ
การจัดการศึกษา แนวคิดการสร้างสรรคด้วยปัญญาของโรงเรียนเทศบาล 4 อำเภอเมือง
จังหวัดลำปาง จำนวนมากกว่า 40 แหล่งเรียนรู้ ผลผลิตที่ได้ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา
ของผู้เรียนผ่านเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาและผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นที่
ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชนอยู่ในระดับดีมาก (97.00%) ดังนั้นโรงเรียนเทศบาล 4
ควรเผยแพร่ผลงานทางการศึกษา แนวคิดการสร้างสรรคด้วยปัญญา สู่สาธารณชน
ให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางซึ่งเป็นประโยชน์ต่อสถาบันการศึกษา ผู้บริหารท้องถิ่น ครู
และผู้สนใจได้นำไปเป็นแนวทางการพัฒนาการศึกษา เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะ
เกิดขึ้นในอนาคตต่อไป

ภัทรลักษณ์ สังข์วงษ์ (2555, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาความคิด
อภิปัญญาโดยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา
เรื่องวิวัฒนาการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนกลุ่มที่ศึกษาคือ นักเรียนระดับ
มัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่ง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 2 จังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่เรียนวิชาชีววิทยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา
2554 จำนวน 49 คน ผลการวิจัยพบว่าความคิดอภิปัญญาของนักเรียนหลังผ่านกิจกรรม

การเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา สูงขึ้นกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศิริขวัญ วงศ์ชุมพันธ์ (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคชันนิซึม (Constructionism) ด้วยสมองกล IPST-MicroBOX เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนโปรแกรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเชิงคำวิทยาคม จังหวัดพะเยา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/11 ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคชันนิซึม ด้วยกล่องสมองกล IPST-MicroBOX มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด 2) นักเรียนทุกคนผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งทักษะการเขียนโปรแกรม และการตรวจชิ้นงานในระดับดีมาก 3) นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

อินทิรา ลีมวิวัฒนา (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ ตามแนวทางกระบวนการสร้างสรรค์ด้วยปัญญาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของผู้เรียนด้านการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนอนุบาลชลบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 40 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ตามแนวทางกระบวนการสร้างสรรค์ด้วยปัญญาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของผู้เรียนด้านการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ มีประสิทธิภาพ $E_1/E_2 = 84.00/82.30$ 2) สมรรถนะของผู้เรียนด้านการสื่อสารทางคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด

กมลชนก เชื้อเมฆ (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยา และเจตคติของนักเรียนต่อการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา (CONSTRUCTIONISM) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดป่าประดู่ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 40 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญาวิชาชีววิทยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ 80.37/82.28 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยาของนักเรียนต่อการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนวิชาชีววิทยาของนักเรียนต่อการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) เจตคติของนักเรียนต่อการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญาอยู่ในระดับมากที่สุด

ปวีณสุตา นุภาพ (2558, บทคัดย่อ) ทำศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักทฤษฎี Constructionism เพื่อพัฒนาการคิดสร้างสรรค์ชิ้นงาน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติต่อวิชาคอมพิวเตอร์ ของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสัณฐานเชียงใหม่ วิทยาคม อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย จำนวน 15 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักทฤษฎีคอนสตรัคชันนิสซึม มีความคิดสร้างสรรค์ชิ้นงานหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักทฤษฎีคอนสตรัคชันนิสซึมอยู่ในระดับดี มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียน เท่ากับ 12.80 คิดเป็นร้อยละ 42.67 และมีเจตคติต่อวิชาคอมพิวเตอร์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ณัฐกฤตา สิริโสภณ (2556, บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนผ่านเว็บตามแนวคิดการสร้างสรรคด้วยปัญญา เพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ภาคต้น ปีการศึกษา 2555 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน จำนวน 216 คน กลุ่มตัวอย่าง 28 คน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน 10 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมการ 2) ขั้นการเสนอประเด็นสถานการณ์ปัญหา 3) ขั้นแสวงหาความรู้ 4) ขั้นรวบรวมและการจัดการกับข้อมูลที่เกี่ยวข้อง 4) ขั้นรวบรวมและจัดการกับข้อมูลที่เกี่ยวข้อง 5) ขั้นตั้งสมมติฐาน 6) ขั้นอภิปรายเพื่อประเมินค่า 7) พิจารณาเลือกแนวทางที่ดีที่สุด 8) ขั้นปฏิบัติสร้างสรรค์ชิ้นงาน 9) การนำเสนอผลงานผ่านเว็บเพื่อการปรับปรุง และ 10) ขั้นประเมินผล และผลการวิจัยพบว่าคะแนนการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนิสิตที่เรียนผ่านเว็บตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการสร้างสรรคด้วยปัญญา เพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กลุ่มทดลองมีความพอใจต่อบทเรียนผ่านเว็บตามรูปแบบการเรียนการสอนผ่านเว็บตามแนวคิด การสร้างสรรค์ด้วยปัญญาที่พัฒนาขึ้นในระดับมากที่สุด

ประเจิด อุอรุณ (2558, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาแนวคิดวิทยาศาสตร์ เรื่อง ปฏิกริยานิวเคลียร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีแห่งการสร้างสรรคด้วยปัญญา กลุ่มที่ศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนวิชาฟิสิกส์เพิ่มเติม ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 15 คน ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีแห่งการสร้างสรรคด้วยปัญญาสามารถพัฒนาแนวคิด เรื่อง ปฏิกริยานิวเคลียร์ ของนักเรียนได้ ในเรื่ององค์ประกอบของนิวเคลียส นักเรียนมีแนวคิดวิทยาศาสตร์ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 26.57 เป็น 93.33 แนวคิดเรื่อง พลังงานยึดเหนี่ยว เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 6.67 เป็น 100.00 แนวคิดเรื่อง ปฏิกริยานิวเคลียร์ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.00 เป็น 66.67 แนวคิดเรื่องปฏิกริยาหลูกโซ่ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.00 เป็น 66.67 และแนวคิดเรื่องแนวคิดเรื่อง ปฏิกริยานิวเคลียร์ฟิวชัน เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 13.33 เป็น 80.00 ก่อนการจัดการเรียนรู้พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีแนวคิดวิทยาศาสตร์ เรื่อง ปฏิกริยานิวเคลียร์ และมีแนวคิดที่คลาดเคลื่อนในเรื่อง พลังงานยึดเหนี่ยว ปฏิกริยานิวเคลียร์ฟิวชัน และปฏิกริยาหลูกโซ่ หลังการจัดการเรียนรู้นักเรียนมีแนวคิดวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน แต่ยังคงมีนักเรียนที่มีแนวคิดแบบไม่สมบูรณ์บางส่วน และไม่มีนักเรียนคนใดที่มีแนวคิดคลาดเคลื่อนและไม่มีแนวคิดวิทยาศาสตร์

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Hooper (1991 อ้างถึงใน ญัฐกฤตา ศิริโสภณ, 2556, หน้า 101) ได้ทำวิจัยเรื่อง การเรียนรู้ตามแนวการเรียนรู้เพื่อสร้งสรรคด้วยปัญญาในโรงเรียนศูนย์กลางชุมชนชาวแอฟริกา งานวิจัยนี้ทำการศึกษาวิจัยแบบกรณีศึกษา (case study) ถึงกระบวนการเรียนรู้ ของผู้เรียนอายุ 8-11 ปี โรงเรียนศูนย์กลางชุมชนชาวแอฟริกัน ซึ่งจะจัดการเรียนการสอน 3 ครั้งต่อสัปดาห์ ครั้งละ 45 นาที ถึง 2 ชั่วโมง โดยใช้ครูผู้สอน 2 คน คอยจัดสถานการณ์การเรียนรู้และส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนโดยแก้ปัญหา และใช้คอมพิวเตอร์ของโปรแกรม Micro worlds ในการสร้งผลงานต่าง ๆ ของผู้เรียนแล้วสังเกตพฤติกรรมผลงานต่าง ๆ ตามกระบวนการของโปรแกรมดังกล่าว และการลองผิดลองถูกในกระบวนการสร้งผลงานด้วยตนเองทำให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาได้

Alexandra (2004) ได้ศึกษาผลของการเรียนแบบสร้งสรรคด้วยปัญญาในวิชาสังคมศึกษาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษา

ด้วยวิธีการเรียนแบบสร้างสรรค์ด้วยปัญญามีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 นักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยวิธีการเรียนแบบสร้างสรรค์ด้วยปัญญามีความสามารถในการวิเคราะห์สูงกว่านักเรียนที่เรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

Fred (2005) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนแบบสร้างสรรค์ด้วยปัญญาในวิชาพื้นฐานดนตรีนาฏศิลป์และการละคร เพื่อพัฒนาสัมพันธภาพของนักศึกษาในรัฐแมริแลนด์ โดยรูปแบบการเรียนมีลักษณะเด่นคือการแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มย่อยจากแบ่งออกเป็นกลุ่มละ 2 คน หลังจากนั้นมีการเปลี่ยนกลุ่ม โดยแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มละ 3-4 คน และ 5 คน ตามลำดับ ส่วนการประเมินผลใช้วิธีการที่หลากหลายรวมทั้งการใช้วิธีการสอนแบบสร้างสรรค์ด้วยปัญญา หลังการทดลอง พบว่า นักศึกษากลุ่มทดลองมีความกระตือรือร้นในการเรียนมีสัมพันธที่ดีระหว่างกัน มีการช่วยเหลือกัน มีความกล้าในการแสดงความคิดเห็น และมีความคิดสร้างสรรค์มีความรับผิดชอบในการเข้าชั้นเรียนมีความเข้าใจและสามารถจดจำสาระวิชาได้ดี

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่าการเรียนรู้ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรค์ด้วยปัญญา (Constructionism) เป็นการเรียนที่ผู้เรียนเรียนรู้จากการสร้างสรรค์ชิ้นงาน ผลงาน ผู้เรียนได้ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยการลงมือปฏิบัติหรือสร้างงานที่ตนเองสนใจ ในขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้สัมผัสและแลกเปลี่ยนความรู้กับสมาชิกในกลุ่มทำให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจากการปฏิบัติงานที่มีความหมายในบริบทที่แท้จริงของตน ทั้งนี้ครูผู้สอนจะต้องสร้างให้เกิดองค์ประกอบ คือ ให้ผู้เรียนได้ลงมือประกอบกิจกรรมด้วยตนเอง ตามความสนใจตามความชอบหรือความถนัดของแต่ละบุคคล ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภายใต้บรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่ดี มีเครื่องมืออุปกรณ์ในการประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม ซึ่งการที่นักเรียนจะประสบความสำเร็จมากน้อยขึ้นอยู่กับบทบาทของครูด้วย โดยครูจะต้องเปลี่ยนบทบาทของตนเองมาเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ให้คำปรึกษาชี้แนะแก่นักเรียน ทั้งนี้การเรียนรู้ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรค์ด้วยปัญญา (Constructionism) ไม่จำเป็นต้องใช้เฉพาะแต่สื่อและเทคโนโลยีเสมอไป ในรายวิชาภาษาไทย ที่ว่าด้วยหลักการเขียนชั้นสูง ก็สามารถช่วยให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้และสร้างวรรณกรรมได้ ถือได้ว่าเป็นแนวคิดทฤษฎีที่น่าสนใจมากในเวลาทีประเทศกำลังจะก้าวไปสู่ความยั่งยืนสืบต่อไป